

פתיח התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 145

קרח תש"ע

"ויקח קרח" (טז א)

כותב מרן הגר"ש אלישיב שליט"א בספרו "דברי אגדה": אמרו חז"ל "שלשה נביאים שנתנבאו באותו הדור, ירמיה, צפניה וחולדה הנביאה, ירמיה היה מתנבא בשווקים. צפניה בתוך בתי כנסיות. וחולדה אצל הנשים. (ילקו"ש ירמיה רסב).

והיינו שירמיה הנביא כאשר דיבר אל העם, אם היה ממתין שיבואו לשמוע אותו, לא היה לו אל מי לדבר, ועל כן הוכרח לבא אל השוק. ואל הנמצאים בבתי כנסיות, שאינם נמצאים בשוק, היה צפניה מדבר; ואל הנשים היתה חולדה הנביאה מדברת.

הרי שכמה קשה היה הדבר כשצריכים להשמיע את קול ד', עד שהיו צריכים שלשה נביאים שכל אחד ידבר לקבוצה מיוחדת של אנשים, כדי שישמעו אותו.

לעומת זאת רואים אנו בפרשת קורח, כשרוצים להשמיע נגד התורה מה כתיב "ויקהל עליהם קרח את כל העדה" – כל עדת ישראל זקנים עם נערים, נשים וילדים, בשביל מה התקהלו? שמעו ש"קורח מדבר"...

ומה אמר קורח?

אמרו חז"ל (ילקו"ש קורח תשג) "התחיל לומר לפניו דברי ליצנות, אמר להן אלמנה אחת היתה בשכנותי ועמה שתי נערות יתומות, והיה לה שדה אחת. באת לחרוש, אמר לה משה "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו". באת לזרוע, אמר לה "שדך לא תזרע כלאים" תני תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני. הצדיקה עליה את הדין ונתנה לו. מה עשתה, עמדה ומכרה את השדה ולקחה שתי כבשות כדי ללבוש גיזותיהן וליהנות מפירותיהן, כיון שילדו, בא אהרון ואמר לה תני לי את הבכורות, שכך אמר לי הקב"ה "כל הבכור אשר יולד וגו'", הצדיקה עליה את הדין ונתנה לו את הולדות. הגיע זמן גיזתה וגזתה אותן, אמר לה תני לי ראשית הגז. אמרה אין בי כח לעמוד באיש הזה הריני שוחטתן ואוכלתן. כיון ששחטה, אמר לה תני לי הזרוע והלחיים והקיבה. אמרה אפילו אחרי ששחטתי אותן לא נצלתי מידו, ואמרה הרי הן עלי חרם. אמר לה, כולו שלי הוא שכך אמר הקב"ה "כל חרם בישראל לך יהיה". נטל והלך לו והניחה בוכה עם שתי בנותיה. כדין כולן עבדין להא ביזתא עלובתא ותולין בהקב"ה.

כן קורח מדבר, וכל הקהל מוחאים כף... זוהי התמונה שנתן קורח על אהרן האוהב שלום ורודף שלום, שאין לו

ענין אחר רק לעמוד כל היום עם משה אחיו אצל האלמנה ולמרר את חייה. והקהל שומע, והדברים נוגעים ללב, ובפרט הנשים מתמלאות רחמים על האלמנה, וחרון אפם בוער על שני הגזלנים האלו.

והנה אותו קורח בא אל משה וטוען: "בית מלא ספרים מהו שיהא פטור מן המזוזה? אמר לו [משה] חייב במזוזה. אמר לו [קורח], כל התורה כולה ע"ה פרשיות אינה פוטרת את הבית, פרשה אחת שבמזוזה פוטרת את הבית?"

ואין שואל ואין דורש, אין מי שירים את קולו מול קורח וישאל: קורח! אם אתה יודע לספור כמה פרשיות יש לתורה, למה אינך סופר את האוצרות שלך?! הרי "משאוי שלש מאות פרידות לבנות היו מפתחות בית גזיו של קורח" (וזה היה רק המפתחות של האוצרות ה"בנק ביכל", לא האוצרות עצמן!) – אם אתה יודע מאלמנה כזו שבשכנותך, למה אינך מסדר אותה, למה אין לה ממה להתפרנס?

ומענין הדבר, כאשר קורח מתאר את התורה וחוקיה כאכזריים הפוגעים באלמנה העניה, ובנשימה אחת הוא מזכיר שהטילו עליה לתת לקט שכחה ופאה, ובמספר שבליים הללו הוא רואה את הסיבה לתמוטת האלמנה – והוא שוכח שדוקא במצוה הזו הרי דאגה התורה לעניים! והרי עובדה היא זו, שלאחר כמה דורות, אותה אלמנה השבה משדי מואב החיתה את נפשה ממה שכלתה מצאה עבורה השבלים! אבל אין הקהל הפשוט חודר לתוכן של הדברים, הם רק שומעים "אלמנה", "יתומות", "כבשות, גזילות"... והתורה וחוקיה ישנה היא ורוצים "תורה חדשה"...

ואמנם אמרו רז"ל "וידעו כל עצי השדה כי אני ד' השפלתי עץ גבוה הגבהתי עץ שפל"... "השפלתי עץ גבוה" זה קרח, "הגבהתי עץ שפל" זה אהרן. על פי הדרך הרגילה, היה הנצחון לקורח, שהרי כל האמצעים עומדים לרשותו – אין לו מחסור בכסף ובתעמולה, והוא יודע את מפתחות הכסף; ואהרן עץ שפל, אין הוא יודע איך לנהל תעמולה, איך לצוד אנשים, יחידי ובודד; ובדרך הטבע, אלמלא שהקב"ה "השפיל עץ גבוה והגביה עץ שפל", היה קרח מנצח.

"כל העדה כולם קדושים" (טז ג)

בפרשת דברים מוכיח משה רבינו את עם ישראל ומזכיר

”רב לכם בני לוי” (טז ז)

ברש”י: שפיקח היה מה ראה לשטות זו, עינו הטעתה, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, אמר, בשבילו אני נמלט וכו’.

בספר ”אוצר אפרים” בשם ה”חמדה גנוזה” כתוב: פעם אחת הראה בעל מחבר אחד את חיבורו לפני כ”ק א”ז הרה”ק רבי חיים מצאנז ז”ל, ורצה לקבל הסכמה ממנו, החיבור הלז היה פירוש על התורה בדרך דרוש, וכתב שם כוונת קורח במחלוקתו עם משה רבינו ע”ה. וכאשר הביט כ”ק א”ז בחיבורו וראה זאת, אמר לו, שלפי פירושו יצדק מאוד מאמר רש”י ז”ל, וקורח שפיקח היה מה ראה לשטות זה, ושמוח בעל המחבר מאוד אשר כ”ק א”ז מתרץ את הרש”י עם פירושו, וראה כ”ק א”ז, שאינו מבין מה שמרמו לו, אמר לו, אגלה לך כוונתי, כי באמת קשה מה זה שאמר רש”י הקי’ על קרח מה ראה לשטות זה, וכי זה שטות הוא שרצה להיות כהן גדול, אך לפי מה שביארת בענין כוונת קורח ומחלוקתו נמצא שבאמת אין לך שטות גדולה מזו, שבשביל טעם כזה יחלוק על משה רבינו רבן של ישראל.

”אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאותנו ותתן לנו נחלת שדה וכרם” (טז יד)

הרב כתב סופר הסביר, שכוונתם של דתן ואבירם היתה כך: משה הוכיח להם תחילה שלא עשה דבר מליבו, והראיה שלא כתב ללוי שום נחלת שדה וכרם, ואם היה הדבר מליבו, מדוע לא נתן לעצמו ולשבטו שום אחוזה?

על זה השיבו ”אף לא אל ארץ זבת חלב הביאותנו” כלומר, אתה יודע שאתה לא תביא אותנו אל ארץ זבת חלב ודבש, ובכן, אין לך מה להפסיד, ולכן לא נטלת לעצמך שום נחלת שדה וכרם. אבל באמת כל מה שאתה עושה זה מליבך. וכשראה משה שהמסיתים הללו באו לעקור את כל האמונה ולערער עליו ועל אהרון שלא מפי הגבורה הם עושים, ודבר זה יהרוס את הכל, לכן אמר ”בוקר וידע ה’ את אשר לוי” ונאבדו מתוך הקהל.

”ופצתה האדמה את פיה”

במשנה במסכת אבות פרק ה’: עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, וביניהם פי הארץ. ועיין שם היטב בתוספות יום טוב שמדקדק גי’ דקדוקים גדולים, ובסוף מסביר שהאדמה כשפתחה את פיה, דברה ואמרה שעד המדרגה התחתונה ירדו חיים והצטערו עד שם.

